

Základní škola a Mateřská škola Křelov-Břuchotín, příspěvková organizace
Lipové náměstí 29/18, 783 36 Křelov-Břuchotín

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

ŠKOLNÍ DRUŽINY

Křelov-Břuchotín 1. 9. 2024

MgA. Hana Blažková
ředitelka školy

7. ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu:

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání

Údaje o škole:

Název školy:

Základní škola a Mateřská škola Křelov - Břuchotín, příspěvková organizace

Adresa:

Lipové nám. 29/18,

Křelov - Břuchotín

PSČ 783 36

IČO: 70 996 318

Ředitelka:

MgA. Hana Blažková

Kontakty:

tel. číslo: 585 381 290

e-mail: zskrelov@seznam.cz

www.zsmskrelov.cz

Zřizovatel:

Obec Křelov - Břuchotín

M. Majerové 45/25

Křelov - Břuchotín

PSČ: 783 36

IČO: 63028255

Charakteristika, umístění, vybavení školní družiny

Školní družina je zřízena jako součást základní školy. Režim školní družiny navazuje na školní vyučování. Její provoz je zajištěn v průběhu celého školního roku mimo období prázdnin. Družinu mohou navštěvovat žáci 1. – 5. třídy, celková kapacita je 50 dětí.

Žáci jsou rozděleni podle věku do dvou oddělení, každé má maximálně 25 dětí. V každém oddělení pracuje jedna vychovatelka, která pro ně vytváří vlastní program činnosti. Programu se účastní žáci zapsaní k pravidelné docházce do ŠD. Mimořádných akcí se mohou účastnit i žáci nezapsaní do ŠD, pokud jejich počet nepřekročí povolenou kapacitu ŠD.

Pro svoji činnost využívá ŠD jednu samostatnou místnost a jednu běžnou třídu. K dispozici má také počítačovou učebnu a chodby. K rekreačním a pohybovým aktivitám využívá školní zahradu, hřiště v obci a Sokolovnu.

Všichni žáci ŠD se stravují ve Školní jídelně – výdejně, která je umístěna v budově Mateřské školy Křelov.

Materiální podmínky jsou dobré, pravidelně dovybavujeme družinu novými hrami, hračkami a pomůckami. Byl pořízen nový nábytek.

Školní družina poskytuje žákům smysluplné využití volného času před začátkem vyučování a po jeho ukončení. Poskytuje relaxační, odpočinkové a pohybové aktivity, rozvíjí zájmy a nadání dětí, prohlubuje a rozšiřuje vědomosti žáků. Vede žáky k samostatnosti, pečlivosti, pěstování návyků sebeobsluhy, společenského chování a soužití v kolektivu.

Provoz školní družiny:

Ranní ŠD: 6.30 - 7.30 hod.

Odpolední ŠD: 11.25 - 16.20 hod.

Cíle výchovně - vzdělávací práce ve školní družině

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. Obecným cílem je výchova všestranně harmonicky rozvinutého člověka.

Jde zejména o:

- rozvoj žáka, jeho učení a poznání, osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- pochopení a uplatňování zásad demokracie – základních lidských práv, správných vztahů mezi dětmi, dětmi a dospělými
- utváření vědomí národní a státní příslušnosti – národnostní, kulturní a jazykové, náboženská identita každého jedince
- uvědomění si rovnoprávnosti žen a mužů – stejné možnosti
- poznání světových a kulturních tradic a hodnot – ctít kulturní zvyky a tradice jiných zemí a seznamovat se s nimi.
- získávání a uplatňování znalostí o životním prostředí – ochrana životního prostředí a zdraví všech
- získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí
- výchovu dětí ve svobodné osobnosti, které budou umět vhodně obhájit svá práva a vyjádřit svůj názor
- zajištění individuálního přístupu k dětem
- snahu zlepšovat komunikaci
- učit se poznávat, jednat, žít a být
- poskytovat vzdělání na toleranci názorů, řešení problémů, ochranu přírody a vlastního zdraví

- umožnit komunikaci mezi dětmi různého věku
- rozvíjet pohybové dovednosti v oblasti hrubé a jemné motoriky
- vytvářet vztah k místu a prostředí, ve kterém žijeme
- rozvíjet kulturně – estetické dovednosti
- posilovat klíčové kompetence
- pomáhat žákům orientovat se v digitálním prostředí a vést je k bezpečnému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, učení i ve volném čase

Ve školní družině je nutné přijímat výchovu jako specifickou formu primární prevence sociálně patologických jevů.

Klíčové kompetence – integrované vzdělávací cíle

RVP pro základní vzdělávání stanovuje kompetence pro školní výuku. Při výchovné práci v družině na ně navazujeme a rozšiřujeme je o kompetenci k trávení volného času.

Kompetence je souhrn znalostí, schopností a praktických dovedností a s nimi souvisejících postojů i hodnotových orientací, které jsou předpokladem k výkonu činností. Představují cílové stavy, k jejichž naplňování by mělo směřovat veškeré vzdělávání.

Školní družina nemá stanovené standardy, kterými musí žáky vybavit, proto jednotlivé kompetence přiměřeně svým možnostem jen posiluje a rozvíjí. ŠD částečně čerpá z formulací, které vymezují klíčové kompetence žáků v RVP pro základní i předškolní vzdělávání, na něž ŠD přirozeně navazuje.

Úkolem pedagogického procesu v zájmovém vzdělávání není tyto kompetence zcela naplňovat. ŠD jednou činností posiluje více kompetencí, jde tedy o komplexní působení.

Školní družina svými činnostmi přispívá k rozvoji těchto klíčivých kompetencí:

1. Kompetence k učení:

Žák se učí s chutí, započatou práci dokončí vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, umí kriticky zhodnotit své výkony, učí se nejen spontánně, ale i vědomě, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, všímá si souvislostí mezi jevy, samostatně pozoruje a experimentuje.

2. Kompetence k řešení problémů:

Žák si všímá i problémů, které ho motivují k řešení podobných problémů a situací, problém se učí pochopit, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promýšlí a plánuje řešení problémů, při řešení situací nachází shodné a odlišné znaky, hledá různé způsoby řešení a problémů, chápe, že řešením není vyhýbat se problémům, spontánně přichází s novým řešením, je kreativní, dovede se přizpůsobit změnám - je flexibilní, svá rozhodnutí se učí obhájit a uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí, je iniciativní a podnikavý. Započaté činnosti dokončuje, v případě obtíží je houževnatý.

3. Komunikativní kompetence

Žák ovládá řeč i mimoslovní komunikaci, myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi vyjadřuje vhodně formulovanými větami, umí vyjádřit vlastní názor, komunikuje bez ostychu, dokáže mluvit na veřejnosti, účinně se zapojuje do diskuse, umí řešit konflikty. Umí se vyjádřit i písemně. Nezapomíná, že ke správné komunikaci přísluší naslouchání jiným. Využívá informační a komunikační prostředky, z předkládaných informací si vybírá. Komunikuje kultivovaně.

4. Sociální a interpersonální kompetence:

Žák se učí plánovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, sám rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu, ve skupině, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, respektuje pravidla, je schopen

respektovat druhé, je tolerantní a solidární. Vytváří si pozitivní představu o sobě samém – řídí své jednání tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

5. Občanské kompetence:

Žák si uvědomuje svá práva a práva druhých, vnímá nespravedlivost, agresivitu, šikanu, dovede se bránit, dbá na zdraví své i druhých, chová se zodpovědně. Respektuje a posiluje sociální a kulturní prostředí, chápe hodnoty národa, etnika a sociální skupiny. Chápe, že udržení těchto hodnot je podmíněno ekonomickou situací. Váží si tradice a kulturního dědictví, které chrání, podílí se na rozvoji kvalitního životního prostředí.

6. Kompetence k trávení volného času:

Žák umí účelně trávit volný čas, orientuje se v možnostech jeho smyslného využití, umí si vybrat zájmové činnosti dle svých dispozic, rozvíjí své zájmy, rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompetence stresových situací, umí odmítnout nevhodné nabídky k trávení volného času.

7. Kompetence digitální:

Žák ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby, využívá je nejen při práci a učení, ale vhodným způsobem i ve volném čase. Učí se rozhodovat, které technologie pro jakou činnost použít, aby si usnadnil práci, a chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost. Zároveň reflektuje rizika jejich využívání, předchází situacím ohrožujícím bezpečnost či jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních. Při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky.

Formy vzdělávání

Pravidelná činnost – je prováděna při zájmové, rekreační, odpočinkové, individuální a spontánní činnosti. Klade důraz na metody a formy práce založené na spolupráci a naplňování klíčových kompetencí. Je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru (zpěv, doprovod písní, malba, kresba, deskové hry, sportovní hry, soutěže).

Příležitostné akce – přesahují rámec jednoho oddělení a nejsou zahrnuty do klasické týdenní skladby činností. Patří sem výlety, exkurze, besídky a vystoupení.

Spontánní aktivity – zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku, spontánní hry v rámci ranního a odpoledního pobytu žáků v družině. Vychovatelky při těchto činnostech zajišťují bezpečnost žáků a navozují a podněcují jejich vlastní aktivity.

Odpočinkové aktivity – jsou chápány nejen ve smyslu klidových činností, ale i jako aktivní odpočinek (relaxační činnost), který má kompenzovat jednostrannou zátěž během školního vyučování – např. hry venku nebo v tělocvičně. Jsou prováděny obvykle po obědě. Patří sem: klidová činnost, aktivní odpočinek, rekreační činnost, relaxační cvičení, poslech a četba pohádek, malba a kresba.

Délka a časový plán vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno po dobu 10 měsíců – po dobu trvání školního roku. V době podzimních, vánočních, pololetních, jarních a velikonočních prázdnin se činnost ŠD přerušuje.

Provoz ŠD

Ranní ŠD: 6.30 – 7.30 hod.

Odpolední ŠD: 11.25 – 16.20 hod

Podmínky pro příchody a odchody žáků jsou uvedeny ve vnitřním řádu ŠD.

Obsah vzdělávání

Jazyk a jazyková komunikace:

- sledování správné výslovnosti, tempa řeči, pravidelného dýchání
- vzájemné předčítání
- vyprávění příběhů a zážitků
- půjčování knih v knihovně, besedy o nich
- učení básniček a říkadel pro různé příležitosti
- hraní slovních her

Člověk a jeho svět:

Místo, kde žijeme:

- poznávání okolí školy
- vyprávění o místě, kde děti žijí
- pohyb po komunikacích, dopravní výchova

Lidé kolem nás:

- znalost rodinných vztahů
- tolerance, vzájemná úcta
- vzájemná spolupráce při hrách
- vztahy ve škole – pravidla soužití
- osvojení zásad vhodného společenského jednání
- principy demokracie
- předcházení šikaně

Lidé a čas:

- znalost hodin, režimu dne
- orientace v kalendáři – dny, měsíce
- znalost života v minulosti
- prohlížení encyklopedií
- tradice – zvyky

Rozmanitosti přírody:

- znalost ročních období
- sběr přírodnin
- poznávání běžně žijících zvířat
- základy ekologie, třídění odpadů, recyklace materiálů
- rozmanitosti živé a neživé přírody
- vliv člověka na přírodu a její ochranu
- vycházky do přírody a její pozorování

Umění a kultura:

- zpěv písní
- rozvoj estetiky, barevného cítění
- malování a kreslení podle zadání, předlohy, fantazie
- vyrábění dáreků
- výzdoba tříd, chodeb

Člověk a jeho zdraví:

- poznávání sebe sama
- znalost základních hygienických návyků, pitný režim
- hraní pohybových her v místnosti, tělocvičně a terénu
- využívání sportovního hřiště a tělocvičny
- hraní her na obratnost, sílu a vytrvalost
- zdravý životní styl
- životospráva
- ochrana před úrazy, udržování tělesné kondice

Člověk a svět práce:

- vymýšlení a tvoření dárků pro sebe i rodinu,
- stavění objektů ze stavebnic podle návodu či fantazie
- znalost různých profesí a jejich náplně práce, povolání rodičů
- uklízení pracovních míst a dodržování bezpečnosti při práci

Podmínky přijímání uchazečů, průběh a ukončování vzdělávání

O přijetí a vyloučení žáka do ŠD rozhoduje ředitelka školy.

Školní družina je určena pro žáky 1.- 5. ročníku. Přijetí do ŠD není nárokové, žáci jsou přijímáni na jeden školní rok, pouze do naplnění kapacity ŠD. Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno bezúplatně.

Při větším počtu zájemců se posuzují tato kritéria:

- věk
- vzdálenost bydliště, dojíždění
- zaměstnanost zákonných zástupců
- pravidelná denní docházka do ŠD

Zákonní zástupci mají povinnost řádně a pravdivě vyplnit přihlášku a včas hlásit změny v údajích, seznámit se s vnitřním řádem družiny a respektovat ho, řádně zdůvodňovat žákovu nepřítomnost v ŠD, pokud žák neodchází domů sám, vyzvedávat ho ve stanovené době. Odhlášení ze školní družiny se provádí písemnou formou.

O vyloučení žáka ze ŠD může ředitelka rozhodnout, pokud žák soustavně a významným způsobem porušuje kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních, dlouhodobě nenavštěvuje ŠD, nebo z jiných závažných důvodů. Ředitelka toto rozhodnutí projedná s rodiči a vyhotoví o něm zápis.

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Také ve školní družině mají žáci se speciálními vzdělávacími potřebami právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření.

Podle § 17 školského zákona, upravující vzdělávání žáků, studentů s přiznanými podpůrnými opatřeními, se jeho ustanovení analogicky použije i pro školská zařízení pro zájmové vzdělávání. Dané ustanovení se použije přiměřeně tak, aby byl naplněn jeho účel, tj. zejména aby bylo možné poskytovat všem dětem vzdělávání a školské služby. Při vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami je postupováno v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb.

Organizace vzdělávání žáka ve školní skupině vychází z obtíží žáka ve vzdělávání, respektuje specifika žáka, která mohou ovlivňovat jeho účast na aktivitách organizovaných ve ŠD. Organizace a podmínka zapojení žáka do aktivit ŠD jsou specifikovány v doporučení školského poradenského zařízení. V případě, že žák potřebuje

pro vzdělávání speciální pomůcky a kompenzační pomůcky, zvaží školské poradenské zařízení, které z těchto podpor jsou pro žáka nezbytné.

V náplni volného času má najít uplatnění i dítě, které je méně úspěšné ve škole. U volnočasových aktivit nejsou důležité výsledky, ale činnost samotná, oceňuje se snaha dítěte. Doba a způsob odpočinku se řídí potřebami dětí. Zařazují se takové herní prvky a úkoly, které přispívají k odreagování, odstranění únavy z vyučování a k regeneraci sil. Posilují se prvky výchovy, které vedou ke kamarádství a toleranci mezi dětmi. Vychovatelka spolupracuje se školou, je seznámena s výsledky odborného vyšetření žáka v poradenských zařízeních, spolupracuje s rodiči.

Podmínky pro vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem

U žáků s nedostatečnou znalostí českého jazyka je důležité pomáhat rozvíjet jejich jazykové kompetence tak, aby bylo možné je plnohodnotně zapojit do školní výuky a ulehčit jim proces adaptace a integrace do společnosti a na nové prostředí. Druhý jazyk se oproti cizímu jazyku liší především významem v životě žáka, neboť jde o jazyk, na kterém je žák závislý z hlediska školní docházky. V souvislosti s tím jsou v případě druhého jazyka také zvýšené nároky na míru rozvoje sociokulturní kompetence. Výuka se zpočátku zaměřuje především na výuku základních jazykových funkcí (pozdravy, poděkování, prosba apod.) a kompenzačních strategií (umí říct, že nerozumí, požádat o zopakování). Z komunikačního hlediska převládá v první fázi vyučování obvykle výuka mluvení a poslechu nad výukou čtení a psaní a výuka základní slovní zásoby nad výukou gramatiky. Specifikem češtiny jako druhého jazyka je především to, že je žák vystaven silné potřebě naučit se už na velmi nízké úrovni pokročilosti specifickou slovní zásobu, která je určující pro školní prostředí. Rozdíl mezi druhým a cizím jazykem je v neposlední řadě také v tom, že žák je velmi záhy vystaven různým variantám češtiny jak na rovině slovní zásoby, tak stylistické a fonetické.

Popis materiálních a ekonomických podmínek

Školní družina je rozdělena do dvou oddělení. První oddělení má k dispozici samostatnou hernu v přízemí školy, probíhá zde také ranní družina. Činnosti druhého oddělení probíhají v běžné třídě v 1. patře školy. Učebny jsou vybaveny novým nábytkem, lavicemi, každé oddělení má prostor na odpočinek a hry. V jednotlivých učebnách jsou k dispozici stolní a společenské hry, stavebnice, kostky, puzzle a jiné hračky a hry. V rámci ŠD mohou žáci využívat k odpočinkovým a zájmovým činnostem také prostředky digitální technologie (interaktivní tabuli, notebook, mobilní telefon). Při sportu využíváme míče, švihadla, pálky na stolní tenis a další náčiní.

ŠD využívá knihovnu, PC ve třídě, počítačovou učebnu a interaktivní tabuli. Oddělení jsou vybavena hrami a hračkami přiměřenými věku dětí. Pro realizaci zájmových a odpočinkových činností využívá ŠD školní zahradu, hřiště u Sokolovny, či okolí školy.

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Žáci jsou pod neustálým dohledem vychovatelky. Na začátku školního roku vychovatelka seznamuje žáky s vnitřním řádem ŠD, bezpečnostními předpisy a ochranou zdraví v ŠD.

Naše školské zařízení vyhledává, zjišťuje a zhodnocuje možná rizika vyplývající z činností při různých formách zájmového vzdělávání v různých prostředích a současně přijímá opatření k jejich prevenci. Žáci jsou na začátku i v průběhu školního roku seznamováni s možnými riziky pohybu v určitém prostředí, s možnými následky různých činností, se správnými způsoby používání nástrojů. Jsou poučováni o zásadách správného chování ve škole, na veřejnosti, na pozemních komunikacích, a to nejen během školního roku, ale i v období prázdnin, při výletech a sportu. Jsou opakovaně poučováni o postupu a chování v případě úrazu či požáru. Je nutné zajistit nejen fyzickou, ale i emocionální a sociální bezpečnost dětí.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení ŠD

- vhodná skladba zájmové činnosti s dostatkem relaxací a aktivním pohybem
- zdravé prostředí prostorů družiny – podle platných norem (viz. vyhláška min. zdravotnictví č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání mladistvých).
- bezpečné pomůcky
- ochrana žáků před úrazy
- výrazné označení nebezpečných předmětů a částí prostor, kontrola prostorů z hlediska bezpečnosti
- dostupnost prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře

Psychosociální podmínky:

- vytváření klidného prostředí, příznivé sociální klima
- respekt k potřebám jedince, jeho problémům, osvojování si toho, co má praktický smysl pro život žáka a vede k praktické zkušenosti.
- věková přiměřenost a motivující hodnocení – respekt k individualitě žáka
- ochrana žáků před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy, preventivní programy
- vytváření podmínek pro spoluúčast žáků na životě ŠD, plánování činností i následném hodnocení
- včasná informovanost o akcích, činnostech ŠD

Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků při pobytu v ŠD upravuje Vnitřní řád ŠD.

Pitný režim:

Ve školní družině je žákům poskytována pitná voda. V případě aktivit mimo ŠD si žáci zabezpečují pitný režim z vlastních zdrojů.

Rizika ovlivňující výchovně vzdělávací činnost:

- odchody žáků domů a předávání rodičům
- časový prostor na činnosti
- únava, zdravotní potíže žáků

Pedagogičtí zaměstnanci i žáci ŠD se řídí platnými směrnici BOZP, Školním řádem a Vnitřním řádem ŠD. Bezpečnost a ochranu zdraví žáků při činnostech ŠD zajišťuje vychovatelka ve svém oddělení metodicky správným a plánovitým výběrem činností v jednotlivých zaměstnáních. Školní družina vytváří podmínky ochrany žáků před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy. Veškeré zjištěné nedostatky v prostorách ŠD, školní zahrady nebo školy, které ohrožují žáky, vychovatelky hlásí vedení školy.

Žáci ŠD jsou pravidelně seznamováni s nebezpečím ohrožující jejich zdraví a s pravidly zajišťujícími jejich bezpečnost.

Při úrazu žáka zváží vychovatelka situaci a buď ošetří úraz sama nebo zavolá rodiče, lékařskou pomoc. Všechny úrazy se zapisují do Knihy úrazů a okamžitě hlásí rodičům.

Žák je povinen ihned hlásit vychovatelce nevolnost a každé zranění při činnostech ŠD.

Žák se chová v ŠD tak, aby nenarušoval výchovně vzdělávací proces a neohrožoval zdraví své a spolužáků.

Za bezpečnost žáků a jejich zdraví během pobytu ve školní družině a na akcích, které pořádá ŠD, odpovídá vychovatelka školní družiny.